

Høringsnotat

Forslag til ny forskrift om krav til foretaksnavn. Foretaksbetegnelsen flyttes til slutt i foretaksnavnet, bruk av NUF i utenlandske foretak mm.

Innhold

1	Hovedinnholdet i forslaget	2
2	Gjeldende rett	2
2.1	Krav til foretaksnavn	2
2.2	Om forbudet mot identisk foretaksnavn	3
2.3	Om forbudet mot villedende foretaksnavn	4
3	Erfaringer med regelverket	4
3.1	Generelt	4
3.2	Utenlandsk foretaksbetegnelse	5
3.2.1	Om norskregistrerte utenlandske foretak, NUF	5
3.2.2	Om utenlandske foretaksbetegnelser i norske foretaksnavn	5
3.3	Bruk av store og små bokstaver ved registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	6
3.4	Om foretaksnavn for enkeltpersonforetak	6
3.5	Om vurderingen av identiske foretaksnavn	7
4	Forslag til endringer	7
4.1	Generelt om behovet for endringer	7
4.2	Foretaksnavn for NUF	8
4.3	Foretaksbetegnelsen skal stå til slutt i foretaksnavnet	8
4.4	Bruk av store og små bokstaver	9
4.5	Ortografiske tegn og mellomrom som atskillende elementer	10
4.6	Andre forbedringer eller moderniseringer	11
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
5.1	Offentlig forvaltning	12
5.2	Næringslivet	12
6	Forskriftsforslaget	14

1 Hovedinnholdet i forslaget

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette forslag til en ny forskrift med hjemmel i lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretak og andre forretningskjennetegn (foretaksnavneloven) § 2-2 15. ledd på høring. Etter foretaksnavneloven § 2-2 15. ledd kan Kongen gi nærmere regler om utforming av foretaksnavn. Kongens myndighet er ifølge kgl. res. 18. desember 1987 nr. 963 delegert til Nærings- og fiskeridepartementet.

Foretaksnavneloven kapittel 2 setter krav til foretaksnavnet for foretak som skal registreres i Foretaksregisteret. Høringsnotatet inneholder forslag til en ny forskrift som utfyller reglene om krav til foretaksnavn.

Departementet foreslår at foretaksbetegnelsen skal angis til slutt i foretaksnavnet. Det foreslås også at foretaksbetegnelsen NUF skal angis som foretaksbetegnelse for norsk-registrerte utenlandske foretak som skal registres i Foretaksregisteret, og at Foretaksregisteret skal registrere foretaksnavn med små og store bokstaver i samsvar med hva foretaket selv ønsker.

Formålet med endringene er å gjøre reglene på området tydeligere og enklere å praktisere.

Det foreslås også at det tas inn en presisering til dagens bestemmelse om identiske foretaksnavn, som ikke har vært praktisert etter at bestemmelsen trådte i kraft. Presiseringen innebærer at ortografiske tegn ikke skal ha atskillende evne, med mindre et slikt tegn medfører at foretaksnavnet som søkes registrert, etter anerkjente språknormer og en alminnelig språklig forståelse har en annen betydning enn et tidligere registrert foretaksnavn.

2 Gjeldende rett

2.1 Krav til foretaksnavn

Foretaksnavnet er det offisielle navnet på en næringsdrivende juridisk person og kjennetegnet på et enkeltpersonforetak. For foretak som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, er det et krav at foretaket har et foretaksnavn.

Kravene til utformingen av foretaksnavn reguleres av foretaksnavneloven kapittel 2. Formålet med foretaksnavneloven kapittel 2 har blant annet vært å ivareta det offentlige og andres behov for å identifisere et foretak ved navn, samt å skille det fra andre foretak. Foretaksnavneloven § 2-1 til § 2-5 stiller spesifikke krav til utformingen av foretaksnavnet.

Etter § 2-1 må et foretaksnavn «ikke være identisk» med et foretaksnavn som er eller blir registrert etter allerede innkommet melding til Foretaksregisteret, såfremt det ikke foreligger samtykke fra vedkommende rettighetshaver. Hva som anses å være «identisk», er behandlet i spesialmerknadene til dagens § 2-1 i Ot.prp. nr. 43 (2002–2003). Tredje avsnitt lyder:

«Kravet om at foretaksnavn ikke kan være identiske må tolkes bokstavlig [sic]. Et tall eller en bokstav vil være tilstrekkelig til å skille ellers like foretaksnavn. Ortografiske tegn, dvs. komma, punktum eller lignende vil imidlertid ikke ha tilstrekkelig adskillende evne. Likt med identiske foretaksnavn regnes også foretaksnavn som bare adskiller seg ved et prefiks eller suffiks som angir selskapsformen ...»

Bruk av mellomrom som atskillende element var ikke omtalt i proposisjonen, men har vært ansett å ha tilsvarende egenskaper som ortografiske tegn.

Et foretaksnavn må som minimum bestå av en sammenstilling av tre bokstaver, jf. § 2-1 første ledd andre punktum, men det stilles ikke krav om at de tre bokstavene må ha et meningsbærende innhold eller utgjøre et ord. Bokstavene må imidlertid ikke være sammensatt på en slik måte at de er egnet til å forveksles med forkortelsene for organisasjonsformene etter § 2-2.

Foretaksnavneloven § 2-2 fastsetter at foretaksnavnet skal inneholde enten navnet på organisasjonsformen eller forkortelsen av organisasjonsformen, den såkalte foretaksbetegnelsen. Blant annet skal foretaksnavn for enkeltpersonforetak inneholde innehaverens etternavn (første ledd), og foretaksnavnet til aksjeselskaper skal inneholde ordet aksjeselskap eller forkortelsen AS (fjerde ledd).

I § 2-2 15. ledd er det bestemt at et foretaksnavn ikke må inneholde annen foretaksbetegnelse enn den som angir foretakets egen «ansvarsform». Med «ansvarsform» menes organisasjonsform.

Foretaksnavneloven § 2-3 bestemmer at et foretaksnavn ikke må være egnet til å villedes. Se nærmere i punkt 2.3 nedenfor.

Etter foretaksnavneloven § 2-7 kan et foretaksnavn ikke registreres i Foretaksregisteret dersom det strider mot § 2-1 til § 2-5. For saksbehandlingen hos registerfører gjelder lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak, herunder regler om selve registreringsprosessen, omfanget av registerførers kontroll, samt klagebehandlingen.

Det er ikke satt spesifikke lovkrav til foretaksnavnet til enheter som bare skal registreres i Enhetsregisteret. Det er fast praksis i Enhetsregisteret å kontrollere at enheter ikke har et foretaksnavn som er villedende med hensyn til organisasjonsformen, jf. Ot.prp. nr. 43 (2002–2003) s. 20-21. Ved registrering i Enhetsregisteret vurderes dermed om et foretaksnavn inneholder feil foretaksbetegnelse eller om foretaksnavnet til et enkeltpersonforetak inneholder to eller flere personnavn. Etter enhetsregisterloven § 17 har Enhetsregisteret et begrenset ansvar for å kontrollere de meldte opplysningene mot annen lovgivning enn enhetsregisterloven med forskrifter. Enhetsregisteret har imidlertid etter § 17 første ledd rett til å kontrollere enhver opplysning i innkomne meldinger mot andre lover og forskrifter, jf. Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) side 35.

2.2 Om forbudet mot identisk foretaksnavn

Etter foretaksnavneloven § 2-1 kan et foretaksnavn ikke være identisk med et foretaksnavn som allerede er registrert i Foretaksregisteret. Kravet om at foretaksnavn ikke kan være identiske tolkes bokstavelig.

Likt med identisk foretaksnavn regnes også foretaksnavn som bare atskiller seg ved et prefiks eller suffiks som angir selskapsformen (foretaksbetegnelsen). Hvis et foretaksnavn som søkes registrert, bare atskiller seg fra et allerede registrert foretaksnavn med enten en utenlandsk eller en norsk foretaksbetegnelse, vurderes disse dermed som identiske etter loven. I forarbeidene til § 2-1, Ot.prp. nr. 43 (2002–2003) side 47, understøttes denne tolkningen.

Det er en forutsetning for dagens elektroniske registrering og automatiske kontroll av meldinger i Brønnøysundregistrene at også ortografiske tegn skiller et foretaksnavn fra et annet. Lovens formulering «identisk» tolkes slik at alle bokstaver, tall, tegn og mellomrom har atskillende evne.

Ved vurderingen av hva som er identisk foretaksnavn, skal også innehavers slektsnavn i enkeltpersonforetak ses bort fra. Mange enkeltpersonforetak er imidlertid bare registrert i Enhetsregisteret, der kontrollen mot reglene i foretaksnavneloven er begrenset, jf. punkt 2.1. Det kan dermed skje at et foretaksnavn til en enhet som kun er registrert i Enhetsregisteret, kommer i konflikt med, i foretaksnavneloven beskrevet som «krenker», rettighetene til et foretak med navn som også er registrert i Foretaksregisteret. Det er imidlertid ikke departementets inntrykk at denne registerordningen skaper store problemer, hvilket trolig har sammenheng med at omfanget av næringsvirksomheten til foretakene som bare registreres i Enhetsregisteret, er relativt liten. Se for øvrig punkt 4.1.

2.3 Om forbudet mot villedende foretaksnavn

Foretaksnavneloven § 2-3 bestemmer at et foretaksnavn «ikke [må] være egnet til å villede». Dette gjelder både foretakets faktiske virksomhet og dets ansvarsform, og omtales gjerne som «sannhetsgrunnsetningen».

Hovedhensynet bak villedningsbestemmelsen i § 2-3 er å beskytte kunder, leverandører og andre som må forholde seg til selskapet. Det er også vesentlig at navnet ikke gir et feilaktig inntrykk av foretaket og virksomheten. Hvorvidt et foretaksnavn er egnet til å villede, kan by på tvil og må vurderes konkret for hvert enkelt foretaksnavn.

I forarbeidene til § 2-3 (Ot.prp. nr. 50 (1984–85)) står det at utenlandske foretaksbetegnelser normalt vil være egnet til å villede dersom de inntas i norske foretaksnavn.

Ved tolkningen av hva som etter § 2-3 vil være egnet til å villede, ses det også hen til lovens § 2-2 siste ledd om at et foretaksnavn ikke må inneholde en annen foretaksbetegnelse enn den som angir foretakets egen ansvarsform. Et foretak kan ikke gi seg ut for å ha en annen foretaksform enn det faktisk har, og en annen foretaksbetegnelse vil ikke stemme med de faktiske forhold.

Departementet har dermed lagt til grunn at bruk av utenlandske foretaksbetegnelser i norske foretaksnavn er egnet til å villede. Norske foretaksnavn som inneholder utenlandske foretaksbetegnelser er derfor blitt nektet registrert med hjemmel i foretaksnavneloven § 2-3.

De aller fleste foretaksbetegnelser vil sjelden eller aldri ha noen annen betydning enn en foretaksbetegnelse. Det kan imidlertid i enkelte tilfeller være at ord eller forkortelser som vanligvis brukes som en foretaksbetegnelse, brukes på en slik måte at det er klart at ordet ikke er en foretaksbetegnelse i det konkrete tilfellet, som for eksempel «Den gang da AS» og «As you like it ANS».

3 Erfaringer med regelverket

3.1 Generelt

Foretaksregisteret fatter årlig om lag 340 000 ulike registreringsvedtak. Av disse lå antallet registreringer i Foretaksregisteret som gjaldt foretaksnavn, enten registrering av nye foretak eller navneendringer, i årene 2013-2017 på mellom 46 000 og 53 000 i året. Departementet

som klageinstans mottar få klagesaker i forhold til det totale antallet navneregistreringer og -endringer. Departementets befatning med den praktiske bruken av foretaksnavneloven er dermed begrenset. I de sakene som har kommet inn til departementet de siste årene, er det imidlertid ofte de samme temaene som berøres.

I det følgende vil særlig de temaene som går igjen i departementets klagesaker, bli omtalt. Omtalen av departementets praksis er ikke uttømmende.

3.2 Utenlandsk foretaksbetegnelse

3.2.1 Om norskregistrerte utenlandske foretak, NUF

Utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge eller på norsk kontinentalsokkel, har registreringsplikt i Foretaksregisteret etter foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd. Det følger av foretaksregisterloven § 3-8 hvilke opplysninger som skal gis om utenlandske foretak. Etter § 3-8 nr. 1 skal foretaksformen til det utenlandske selskapet registreres. I Foretaksregisteret registreres de med organisasjonsformen NUF som er forkortelse for «norskregistrert utenlandsk foretak».

Hvilken foretaksbetegnelse *foretaksnavnet* til ulike foretaksformer skal inneholde er regulert av foretaksnavneloven § 2-2 (se punkt 2.1 ovenfor). Bestemmelsen stiller ingen spesifikke krav til utformingen av foretaksnavnet til et norskregistrert utenlandsk foretak. Årsaken til dette er ikke drøftet i forarbeidene, men det er naturlig å anta at den er at organisasjonsformen NUF ikke sier noe om ansvarsforholdet i foretaket, og da heller ikke i den norske avdelingen. Enheten velger dermed selv om foretaksnavnet skal registreres med eller uten det utenlandske foretakets ansvarsform, og om foretaksnavnet skal inneholde organisasjonsformen NUF eller ikke. Resultatet er at foretaksnavnet til norskregistrerte utenlandske foretak inneholder ulike elementer. Foretaksnavnet kan angis både med og uten den utenlandske foretaksbetegnelsen og både med og uten «NUF» i foretaksnavnet.

Det var i mai 2018 registrert nesten 24 000 norskregistrerte utenlandske foretak i Enhetsregisteret, hvorav knappe 8 000 var registrert i Foretaksregisteret. For en rekke av disse gir ikke foretaksnavnet i seg selv svar på hvilken ansvarsform foretaket har.

3.2.2 Om utenlandske foretaksbetegnelser i norske foretaksnavn

Foretaksregisteret mottar jevnlig registreringsmeldinger fra *norske foretak* der foretaksnavnet i tillegg til å inneholde den lovpålagte foretaksbetegnelsen, også inneholder en utenlandsk foretaksbetegnelse. Den svenske forkortelsen for aktiebolag (aksjeselskap), AB, er den utenlandske foretaksbetegnelsen som oftest ønskes registrert som en del av foretaksnavnet. Bokstavkombinasjonen AB kan vise tilknytning til et svensk eller (svenskspråklig) finsk aksjeselskap, eller også være innehavers initialer i foretaksnavnet til et enkeltpersonforetak.

Søkemotorer som fremhever foretaksnavn tidlig i alfabetet, kan også være en medvirkende årsak til å bruke AB i norske foretaksnavn. Det foretaksnavnet som ønskes registrert, har dermed inneholdt to foretaksbetegnelser, én utenlandsk og én norsk. Dette kan skape uklarhet både med henhold til ansvarsform og hvilket land foretaket hører hjemme i. Slike foretaksnavn har derfor blitt nektet registrert med hjemmel i villedningsbestemmelsen i foretaksnavneloven § 2-3.

Etter som det ble mer vanlig for utenlandske foretak å etablere en egen avdeling i Norge, strammet Foretaksregisteret i 2011 inn på praktiseringen av § 2-3. Mellom 2011 og 2013 ble alle utenlandske foretaksbetegnelser som ble forsøkt registrert som en del av et norsk foretaksnavn, nektet registrert. Etter Foretaksregisterets erfaringer opplevde mange næringsdrivende denne praksisen som unaturlig og vanskelig å forstå. Spesielt ble det oppfattet som unaturlig å nekte foretaksbetegnelser som i praksis var lite kjent i Norge, typisk fra land utenfor Europa. Foretaksregisteret gikk i 2013 derfor over til å håndheve forbud kun mot en gruppe foretaksbetegnelser som ble ansett for å være kjent i Norge. Alle utenlandske foretaksbetegnelser som skrives fullt ut, blir fortsatt nektet registrert.

3.3 Bruk av store og små bokstaver ved registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har siden opprettelsen i 1988 konsekvent registrert alle foretaksnavn kun med bruk av store bokstaver (majuskler/versaler). Denne praksisen har først og fremst sammenheng med at det er selve foretaksnavnet, og ikke varemerket eller logoen, som får vern ved registrering i Foretaksregisteret. Denne løsningen ble også valgt for at foretaksnavn skulle fremstå enhetlig for alle registrerte enheter.

Departementet har mottatt innspill om at denne praksisen fører til at tredjeparter må lete andre steder enn i offentlige registre for å sikre seg at foretaksnavnet skrives korrekt.

3.4 Om foretaksnavn for enkeltpersonforetak

For alle enkeltpersonforetak, både dem som bare registreres i Enhetsregisteret og dem som også registreres i Foretaksregisteret, er det et grunnleggende krav at foretaksnavnet ikke må være egnet til å villede. Navnet på enkeltpersonforetaket må dermed ikke gi et uriktig inntrykk av innehaveren eller av den virksomhet foretaket driver. Dette omfatter blant annet at navnet ikke må angi en uriktig forbindelse mellom innehaveren og for eksempel et annet foretak eller en annen person.

Hva som skal regnes som tilstrekkelig forbindelse, vil kunne by på tvil. Departementet har lagt til grunn at tillegg som «group» eller «& Co» som en del av foretaksnavnet for enkeltpersonforetak kan skape uklarhet om hvorvidt flere står bak foretaket. Både i Enhetsregisteret og i departementets praksis har det som hovedregel blitt lagt til grunn at betegnelser som «group», «kompani» og «& Co» indikerer at flere personer står bak virksomheten og er ansvarlige for foretakets forpliktelser. Med bakgrunn i forbudet mot villedende foretaksnavn er derfor slike tillegg blitt nektet registrert både i Brønnøysundregistrene og av departementet i klageomgangen.

I to klagesaker som ble avgjort i Nærings- og fiskeridepartementet i januar 2014, Hovd Development Group (20140689) og GVO Gruppen (Global Viking Oil) San Martin (20140667), kom imidlertid departementet til motsatt resultat. Tillegget «group» og «gruppen» i foretaksnavnet i disse enkeltpersonforetakene ble ikke regnet som egnet til å villede. I disse sakene var ordene «group» og «gruppen» ment å gi uttrykk for at foretaket tilbød en gruppe av utviklingstjenester. Departementets vurdering var blant annet at ordet group/gruppe ikke er en formell betegnelse på en selskapsform, at ordet både kan gjelde flere personer og flere ting som er lokalisert, samlet eller klassifisert sammen.

Departementet fremholdt også at tilgangen til offentlig informasjon og den alminnelige bruk av opplysninger basert på offentlige registre hadde endret seg betraktelig. Blant annet ligger

opplysninger om organisasjonsform på nettsidene til Brønnøysundregistrene. Opplysninger og informasjon om foretaks ansvarsforhold er dermed enkelt tilgjengelig. Tilgangen til informasjon som kan bekrefte eller avsanne ansvarsforholdene i et foretak, måtte dermed også etter departementets vurdering spille inn i fortolkningen av om et foretaksnavn kan «være egnet til å villede».

Bruk av betegnelser som «group», «gruppe», «kompani» eller «& Co» har etter dette blitt vurdert i Enhetsregisteret i hver enkelt sak, og blitt tillatt registrert som en del av foretaksnavnet for enkeltpersonforetak hvis betegnelsen har vært forenlig med virksomhetens art.

3.5 Om vurderingen av identiske foretaksnavn

Vurderingen av hvilke tegn som har atskillende evner har ikke vært praktisert i samsvar med Stortingets forutsetninger slik de fremkommer i forarbeidene til bestemmelsen, se pkt. 2.1. Årsaken til dette er noe uklar, men kan delvis forklares med at det i noen grad har gitt uheldige praktiske utslag ved at f.eks. Røyk Fritt AS og Røykfritt AS ville blitt ansett som identiske, selv om det etter anerkjente normer og en alminnelig språklig forståelse fremkommer at navnene har ulik betydning.

I mange tilfeller vil imidlertid bruk av ortografiske tegn og mellomrom ikke innebære et naturlig språklig skille, ved at f.eks. Torfinn AS og Tor-Finn AS ikke vil bli ansett som identiske etter dagens praksis. Å akseptere registrering av foretaksnavn som kun har enkelte ortografiske ulikheter har også åpnet for misbruk, ved at selskaper bevisst registrerer foretaksnavn som kun skiller seg fra etablerte selskaper ved bruk av ortografiske tegn.

4 Forslag til endringer

4.1 Generelt om behovet for endringer

Foretaksnavneloven og registerordningen utgjør en del av næringslivets rammevilkår. Nærings- og fiskeridepartementets målsetning er at rammevilkårene skal bidra til vekst og verdiskaping. Næringslivet har behov for et godt regelverk, og for at regelverket skal være egnet over tid, må det endres og tilpasses etter hvert som erfaring og utvikling gjør det nødvendig.

Selv om foretaksnavneloven i dag i stor grad er tilpasset elektronisk saksbehandling, inneholder den fremdeles en rekke skjønnsmessige vurderinger. Det er departementets syn at et enda klarere regelverk vil gi de næringsdrivende større grad av formell likebehandling og forutberegnelighet. Klarere regler med mindre behov for skjønnsutøvelse vil også gi mulighet til ytterligere effektivisering gjennom elektronisk registerforvaltning.

Registreringspraksis er ikke alltid konsistent, det kan forekomme feilregistreringer og ved skjønnsmessige vurderinger kan ulikheter oppstå. Et system helt uten feilregistreringer og hvor beslutninger som tas basert på skjønnsutøvelse, fremstår fullt ut konsistent, bør etterstrebnes, men så lenge noe av saksbehandlingen foregår manuelt, vil det åpne for feil. Det er også et mål å begrense behovet for skjønnsutøvelse ved elektronisk registrering av foretaksnavn så langt det er mulig.

Foretaksnavneloven er endret en rekke ganger siden den trådte i kraft i 1985. Endringene er i stor grad foretatt for å harmonisere foretaksnavneloven med varemerke- og markedsføringsregelverket. Det er også gjort endringer for å tilpasse regelverket til elektronisk

saksbehandling i Brønnøysundregistrene. Det offentlige forholder seg i dag i hovedsak til organisasjonsnummeret ved identifikasjon av foretak, og foretaksnavnet er således av underordnet betydning i kontakten mellom det offentlige og næringslivet.

På bakgrunn av de ovenfor beskrevne erfaringene med dagens regelverk, foreslår departementet enkelte bestemmelser som vil gjøre regelverket klarere, mer forutsigbart og fremme likebehandling. Endringene foreslås regulert i forskrift hjemlet i foretaksnavneloven § 2-2 15. ledd. Forskriftsbestemmelser gir et tydelig og tilgjengelig regelverk og vil gjøre registreringsprosessen enklere både for den som ønsker å registrere et foretaksnavn og for registerfører. De foreslåtte bestemmelsene er tilpasset elektronisk saksbehandling.

4.2 Foretaksnavn for NUF

Dagens praksis gir de norskregistrerte utenlandske foretakene valgfrihet både med hensyn til bruk av det utenlandske foretakets organisasjonsform og hvorvidt opplysninger om at det registrerte foretaket er et norskregistrert utenlandsk foretak, forkortet til NUF, skal være en del av foretaksnavnet. For å finne disse opplysningene må tredjepart gjøre oppslag i Enhetsregisteret. Dette skaper etter departementets vurdering uklarhet om hvilken organisasjonsform foretaket har, og er ikke egnet til å informere tredjeparter om ansvarsform eller om at det er et utenlandsk foretak man skal samhandle med.

Departementet foreslår at det fastsettes i forskriften at foretaksnavnet for norskregistrerte utenlandske foretak skal inneholde ordene «norskregistrert utenlandsk foretak» eller forkortelsen NUF.

Departementet foreslår også at det utenlandske foretakets ansvarsform skal være en del av foretaksnavnet til det norskregistrerte utenlandske foretaket, for eksempel slik: Company XXX Ltd NUF. Ulike nasjonale regelverk har varierende krav til foretaksnavn og bruk av identifikasjonsnumre, og foretaksnavnet er ofte den avgjørende identifikatoren for å kunne finne frem til riktig foretak. Hvis ansvarsformen fremkommer av det utenlandske foretakets offisielle navn i hjemlandet, foreslår departementet derfor at både navn og ansvarsform skal fremkomme i Foretaksregisteret slik de fremkommer i selskapets hjemland. For at det skal fremkomme at det er et utenlandsk foretak, og at ansvarsformen ikke er angitt i samsvar med de reglene som gjelder for norske foretak, bør foretaksbetegnelsen fremkomme i Foretaksregisteret og også fremkomme av den utenlandske avdelingens korrespondanse. Hvis foretaksnavnet viser både hvilken ansvarsform foretaket har og at det er snakk om et norskregistrert utenlandsk foretak, får tredjepart etter departementets vurdering den nødvendige informasjonen om foretaket. Vi foreslår at NUF føyes på alle utenlandske foretak som ikke allerede er registrert med dette.

4.3 Foretaksbetegnelsen skal stå til slutt i foretaksnavnet

Departementet foreslår også at det fastsettes i forskrift at foretaksbetegnelsen til norske foretak skal stå til slutt i foretaksnavnet. Foretaksnavnet til norske foretak som skal registreres i Foretaksregisteret, vil dermed alltid ha den norske foretaksbetegnelsen plassert til slutt i det offisielle foretaksnavnet.

Departementet foreslår at denne endringen også gjøres for foretak som i dag har foretaksbetegnelsen et annet sted i foretaksnavnet. En slik endring kan gjøres automatisk etter teknisk tilpasning. Departementet mener at det ikke vil være behov for at en slik endring kunngjøres formelt gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringsdatabase, og

heller ikke at det er behov for å sende ut nye registerutskrifter til foretakene. Etter departementets vurdering er det i stedet hensiktsmessig at det sendes ut en elektronisk melding om endringen til alle berørte selskaper.

Etter departementets vurdering er det viktig at også opplysninger om at det er et utenlandsk foretak, fremkommer klart i Foretaksregisteret. Departementet foreslår derfor at også betegnelsen NUF skal registreres som foretaksbetegnelse til slutt i foretaksnavnet. Foretaksnavnet skal for øvrig registreres i samsvar med de reglene som gjelder for foretaksnavn i hjemlandet, se punkt 4.2. Dette vil også klargjøre ansvarsforholdene i foretaket overfor tredjepart som skal samhandle med foretaket.

Selv om foretaksbetegnelsen flyttes til slutt i foretaksnavnet, vil alle foretak i tråd med reglene i foretaksnavneloven § 1-1 tredje ledd, fortsatt kunne bruke et såkalt sekundært kjennetegn for sin virksomhet. Foretakene kan altså bruke et annet navn enn det offisielle navnet i reklame, overfor kunder osv. så lenge det ikke strider mot annen lov, herunder markedsføringsregelverket.

Når foretaksbetegnelsen plasseres til slutt i foretaksnavnet, vil det alltid være tydelig hvilken foretaksform selskapet har. Konsekvent plassering av både NUF og den norske foretaksbetegnelsen til slutt vil samtidig løse de utfordringene man i dag har med utenlandske foretaksbetegnelser. Det vil dermed ikke være behov for å regulere bruk av utenlandske foretaksbetegnelser. Ved å tillate alle utenlandske foretaksbetegnelser, vil alle behandles likt uavhengig om det dreier seg om en velkjent og mye brukt betegnelse eller ikke. Ved en entydig angivelse av foretaksbetegnelsen til sist i navnet, vil det etter departementets vurdering ikke være tvilsomt hvilken selskapsform som er valgt eller om det er et utenlandsk foretak. Faren for forveksling er etter departementets vurdering derfor betydelig redusert. Ved at forvekslingsfaren reduseres, vil selskapsnavnet som hovedregel heller ikke være villedende. Som en konsekvens av dette er det etter departementets vurdering derfor ikke behov for å opprettholde dagens restriksjoner for bruk av utenlandske foretaksbetegnelser i norske foretaksnavn.

4.4 Bruk av store og små bokstaver

Det er et mål at Enhetsregisteret skal ha høy kvalitet og inneholde korrekt informasjon om alle registrerte enheter. Hensynet til registerkvalitet kan tilsi at man går bort fra praksisen der foretaksnavnet registreres på en annen måte enn den foretaket selv bruker, herunder bruken store og små bokstaver. At det fremkommer av Enhetsregisteret hvordan enhetene skriver foretaksnavnet er etter departementets vurdering av interesse både for enhetene selv og for tredjeparter.

En omlegging av praksis vil medføre moderate tekniske endringer i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Rent teknisk lar det seg dermed løse. For ordens skyld nevnes at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ikke kan ta hensyn til norske rettskrivningsregler ved en eventuell endring av praksis. Hvis det åpnes for både store og små bokstaver, vil det være opp til enhetene selv å velge utformingen. Ved fastsettelse av navn på statlige og statstilknyttede organer, institusjoner og selskaper m.m. bør imidlertid gjeldende rettskrivningsregler legges til grunn ved fastsettelse av navnet, jf. Kulturdepartementets rundskriv V-9B/2016.

Etter foretaksnavneloven er det selve navnet som får vern og ikke måten navnet skrives på. Vern for varemerke eller logo oppnås ved registrering av varemerke etter reglene i varemerkeloven. Dersom foretaksnavn registreres med både store og små bokstaver, vil det kunne skape et feilaktig inntrykk av at foretaksnavnet også får vern for den registrerte skrivemåten eller at en rekke foretak faktisk ønsker sitt foretaksnavn skrevet med versaler. I tillegg vil registrene i lang tid fremover inneholde foretaksnavn med ulike skrivemåter.

En eventuell registrering av både små og store bokstaver i foretaksnavnet vil ikke ha betydning for vurderingen av hva som er identiske navn etter foretaksnavneloven § 2-1. For varemerker anses ikke merkene som ulike ut fra om det er brukt små eller store bokstaver. Varemerker og foretaksnavn bør vurderes likt med hensyn til bruk av store og små bokstaver, og i registerførers kontroll mot identiske foretaksnavn vil ikke bruk av små og store bokstaver ha betydning for vurderingen.

Departementets vurdering er likevel at det av hensyn til registerkvaliteten vil være mest gunstig for både foretakene og tredjeparter om Enhetsregisteret går over til en praksis der det registreres både små og store bokstaver.

Det er over én million registrerte enheter i Enhetsregisteret, og over 600 000 underenheter. Det er dermed ressurs- og kostnadskrevende å innhente ønsket skrivemåte fra alle registrerte enheter. Departementet foreslår derfor ikke å gjennomgå allerede registrerte foretaksnavn, men at endringen gjøres gjeldende for fremtidige registreringer.

Hvis foretaket ønsker å endre allerede registrert skrivemåte, vil dette måtte skje gjennom ordinær endringsmelding. Ny praksis vil derved gjelde for enheter som nyregistreres etter en fastsatt dato, eller for foretak som selv melder endring gjennom en melding til registerfører. For å unngå uklarheter knyttet til hvorvidt foretakets offisielle navn skrives med versaler eller med både små og store bokstaver, foreslår departementet at skjæringspunktet fastsettes i forskrift.

Allerede i dag mottar Foretaksregisteret om lag 12 000 saker per år som gjelder navneendring. Hvis det åpnes for bruk av små bokstaver, vil man kunne legge til rette for automatisk registrering i Brønnøysundregistrene. Det vil derfor ikke gå ut over saksbehandlingstiden ved registrene.

Vi ber særskilt om høringsinstansenes syn på dette spørsmålet.

Et viktig spørsmål er hvem som skal dekke kostnadene ved en eventuell endring i skrivemåten. I dag er det et gebyr på 1 440 kroner til Foretaksregisteret for elektronisk melding om endring av navn for de fleste organisasjonsformer, herunder AS, ASA, ENK, ANS, BBL, FLI, NUF og SA. Departementet foreslår at ønsket endring følger den til enhver tid gjeldende gebyrstruktur.

4.5 Ortografiske tegn og mellomrom som atskillende elementer

Etter departementets vurdering er dagens praksis med å gi ortografiske tegn atskillende evne ikke i samsvar med det lovvedtak som ble fattet da dagens § 2-1 ble vedtatt. Departementet har derfor vurdert om dagens praksis bør fortsette, eller om det er grunn til å ta frem den forståelsen som lå til grunn ved lovvedtaket i 2003.

Et hovedmål for Brønnøysundregistrene har vært å legge til rette for høyest mulig grad av automatisert saksbehandling. Bestemmelser som har gjort manuelt arbeid påkrevet,

innebærer et betydelig effektivitetstap for registrene. Konsekvensene for de selskapene som utsettes for navneetterligningene ved at andre benytter et foretaksnavn som er identisk, men med ortografiske tegn eller mellomrom i tillegg er ikke tilstrekkelig hensyntatt. Også kundene vil ha problemer med å skille fra hverandre selskaper med slike identiske foretaksnavn. De profesjonelle forretningsforbindelsene vil regelmessig benytte organisasjonsnummer, og dette er derved ikke et problem som går ut over de profesjonelle kreditorer eller det offentliges mulighet til å ta kontakt med riktig selskap. Det er typisk forbrukere som leter etter en bestemt vare eller et selskap med et tilsvarende foretaksnavn som vil ha problemer med å skille slike selskaper fra hverandre.

Systemteknisk har det vært vanskelig å skille foretaksnavn hvor ortografiske tegn og mellomrom har gitt språklig naturlige ulikheter, fra ulikheter som ikke er naturlige i en språklig kontekst. Dagens teknologi kan se bort fra ortografiske tegn og mellomrom ved den maskinelle sammenligningen som foretas før registrering av et nytt foretaksnavn. Det er ikke implementert teknologi som kan vurdere om bruk av ortografiske tegn eller mellomrom innebærer at navnene etter anerkjente språknormer og en alminnelig språklig forståelse har ulik betydning, og derved bør anses som ulike. Dette innebærer at det maskinelt vil gis avslag ved registrering av slike foretaksnavn. Gjennomføres bestemmelsen slik den var tenkt, vil det per i dag være behov for å foreta en manuell vurdering av om foretaksnavnet skiller seg naturlig fra tidligere registrerte foretak, eller om det må anses identisk etter § 2-1. Slik manuell kontroll vil måtte foretas inntil bedre teknologiske løsninger også kan foreta denne vurderingen. Den foreløpige merbelastningen oppveies etter departementets syn imidlertid av hensynet til forvekslingsfaren manglende praktisering av bestemmelsen innebærer.

Etter departementets syn bør bestemmelsen forstås og praktiseres slik Stortinget la til grunn. I og med at bestemmelsen har vært praktisert annerledes i lang tid, finner vi det hensiktsmessig å klargjøre praksisendringen i forskrifts form. Det foreslås derfor å innta en bestemmelse om dette i ny forskrift til foretaksnavneloven som presiserer at hvis ortografisk(e) tegn medfører at to navn etter anerkjente språknormer og en alminnelig språklig forståelse får ulik betydning og derved bør anses som ulike, kan de begge registreres. Som anerkjent språknorm vil Språkrådets anbefalinger og generelle forståelse ligge til grunn.

Dagens praktisering av foretaksnavneloven har medført at det er registrert mange foretak med foretaksnavn som ikke ville ha blitt tillatt registrert med ovennevnte forslag. Å endre disse selskapsnavnene vil innebære en vesentlig kostnad for selskapene, og vi foreslår derfor ikke at bestemmelsen skal gis virkning for foretaksnavn som er registrert før denne forskriftsbestemmelsen trer i kraft.

4.6 Andre forbedringer eller moderniseringer

Departementet ber høringsinstansene om innspill til andre identifiserte forbedringer, forenklinger eller moderniseringer til foretaksnavneloven som departementet kan vurdere i forbindelse med denne høringen.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Offentlig forvaltning

Dersom reglene endres slik som foreslått, vil man få en reduksjon i antallet manuelle vurderinger som gjøres hos registerfører samt trolig en viss reduksjon i antallet klagesaker som skal behandles både i Brønnøysundregistrene og i departementet. Innsparingen er ikke prissatt.

Forslaget om bruk av både små og store bokstaver i det offisielle foretaksnavnet vil kunne medføre en økning i antallet endringsmeldinger, men endringene kan gjøres automatisk etter teknisk tilpasning.

Brønnøysundregistrene vil måtte foreta tekniske tilpasninger i saksbehandlingssystemet, blant annet slik at foretaksbetegnelsen flyttes til slutt i foretaksnavnet, og tilpasse systemet til bruk av store og små bokstaver. Det må også gjøres enkelte endringer i den elektroniske utgaven av Samordnet registermelding. Foreløpige beregninger viser at det vil medgå om lag ni ukesverk. I tillegg bør det påregnes noe manuelt arbeid for å rette opp eventuelle feilregistreringer av foretaksnavn. Kostnadene forutsettes dekket innenfor eksisterende budsjettammer.

Endring i praksis knyttet til ortografiske tegn og mellomroms atskillende evner vil i en periode innebære manuell kontroll av avslag. Det er ikke klart hvor mange registreringsmeldinger dette vil dreie seg om per år. Departementet vil i samarbeid med Brønnøysundregistrene undersøke hvordan kontroll av foretaksnavn kan foretas digitalt. Dette gjelder særlig navn hvor det på grunn av bruk av ortografiske tegn oppstår spørsmål ved om navnet er identisk med et allerede registrert foretaksnavn, eller om bruken medfører at navnet gir en språklig mening som adskiller seg fra det allerede registrerte foretaksnavnet. Systemtekniske endringer kan implementeres ved å tilrettelegge for dette på ny registerplattform, og anses ikke å innebære vesentlige kostnader.

Departementet legger opp til at endringene implementeres når etaten flytter registeret over på ny registerplattform.

5.2 Næringslivet

For næringslivet vil forskriften bety et klarere regelverk og at det blir enklere for foretakene å velge et foretaksnavn som godkjennes i Foretaksregisteret. Innsparingen er ikke prissatt.

Automatisk flytting av foretaksbetegnelsen til slutt i foretaksnavnet vil i utgangspunktet kunne medføre kostnader. Automatisk flytting vil imidlertid ikke medføre endringer hva gjelder muligheten til bruk av sekundære kjennetegn, slik at endringen kun vil gjelde det offisielle navnet til bruk overfor offentlige myndigheter. Slik kontakt foregår i dag så godt som alltid digitalt, og i den digitale dialogen med offentlige myndigheter vil det korrekte og offisielle foretaksnavnet være ivaretatt av systemløsninger.

De foreslåtte endringene vil medføre noen kostnader både for det offentlige og næringslivet. En usikker rettstilstand har imidlertid negative økonomiske konsekvenser for foretak som ikke får godkjent ønsket foretaksnavn, noe som også påfører det offentlige kostnader i forbindelse med veiledning og klagesaksbehandling. Forvaltningens mål om økt digitalisering forutsetter

at regelverket tilpasses dette, og forslaget til endringer vil etter departementets vurdering støtte opp om denne målsettingen.

Etter departementets vurdering vil de kostnader begge parter påføres hvis de foreslåtte endringene ikke gjennomføres, overstige de tilpasningskostnadene som endringene innebærer.

6 Forskriftsforslaget

Forskrift om krav til foretaksnavn

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med hjemmel i lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. § 2-2 15. ledd.

§ 1 Foretaksnavn for norskregistrerte utenlandske foretak

Foretaksnavnet til norskregistrerte utenlandske foretak som skal registreres i Foretaksregisteret jf. lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. skal inneholde ordene norskregistrert utenlandsk foretak eller forkortelsen NUF.

Foretaksnavnet til norskregistrerte utenlandske foretak skal inneholde den offisielle betegnelsen for organisasjonsformen i hjemlandet.

Foretaksbetegnelsen for norskregistrerte utenlandske foretak skal plasseres etter foretakets offisielle foretaksnavn, med mindre foretakets offisielle navn i hjemlandet angir en annen plassering. I så tilfelle skal navnet registreres i Foretaksregisteret i samsvar med hjemlandets krav.

Betegnelsen NUF skal plasseres til slutt, etter foretaksnavn og selskapets foretaksbetegnelse.

For selskaper hvor foretaksnavnet ved ikrafttredelse av forskriften ikke allerede er registrert, kan Foretaksregisteret føye til NUF som foretaksbetegnelse uten at foretaket selv har sendt melding om dette.

§ 2 Foretaksbetegnelsen skal plasseres til slutt i det offisielle foretaksnavnet

Foretaksbetegnelser som nevnt i lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. § 2-2 og herværende forskrifts § 1 skal plasseres til slutt i foretakets offisielle foretaksnavn.

Foretaksbetegnelser som ved forskriftens ikrafttredelse ikke står til slutt, vil automatisk flyttes.

§ 3 Bruk av store og små bokstaver (minuskler og majuskler) i foretaksnavnet

Fra denne forskriften trer i kraft, registreres foretaksnavn i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret med små og store bokstaver (minuskler og majuskler) slik som angitt av foretaket i registermeldingen.

Foretaksnavn som er registrert før denne forskriften trer i kraft, må melde fra til Enhetsregisteret hvis skrivemåten i et allerede registrert foretaksnavn skal endres.

§ 4 Ortografiske tegn og mellomroms adskillende evner

Ortografiske tegn og mellomrom i et foretaksnavn har ikke atskillende evne, og skal ses bort fra ved vurderingen av om et foretaksnavn etter foretaksnavneloven § 2-1 er identisk med et tidligere registrert foretaksnavn.

I det tilfellet at bruk av ortografiske tegn eller mellomrom medfører at navnene etter anerkjente språknormer og en alminnelig språklig forståelse har ulik betydning, er foretaksnavnene ikke å regne som identiske.

Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse på allerede registrerte foretaksnavn.

§ 5 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft